

Inserati se sprejemajo in velja tristoletna peti-vrsta: 8 kr. če se tiska enkrat, 12 kr. če se tiska dvakrat, 15 če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

**Rokopisi**

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Poljanska cesta h. št. 32.

**Vredništvo**

je na Poljanski cesti h. št. 32.

# SLOVENEČ.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemati velja:  
Za celo leto . . . 15 gl. — kr  
Za pol leta . . . 8 " — "  
Za četrt leta . . . 4 " — "  
Za en mesec . . . 1 " 40 "

V administraciji velja:  
Za celo leto . . . 13 gl. — kr  
Za pol leta . . . 6 " 50 "  
Za četrt leta . . . 3 " 30 "  
Za en mesec . . . 1 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. več na leto.

Posamezne šteč. veljajo 7 kr.

Izhaja vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob 1/2 6 popoldne.

## Katoliki v Bosni.

V splošnji seji avstrijske delegacije dne 12. t. m. je delegat Pflügl omenil katolikov v Bosni, t. j. njih razmerja do drugih verstev v Bosni do vlade in njih stanja. Državni denarstveni minister Kallay je na to odgovoril, kakor se bere po časopisih, nekako razdraženo. Ker so nam katoliki v Bosni bratje po rodu in veroizpovedanju, bode nemara naše bralce zanimalo, ako jim to vprašanje, ret. nagovor in odgovor podamo.

Vže v petek smo izjave državnega ministra o Bosni v ogerski delegaciji prinesli, v avstrijski delegaciji je to nekako ponovil in še posebej odgovoril delegatu Pflüglu. Ko je namreč delegat dr. Mattuš poročal o prevdanku vojnega ministerstva za izvanredne potrebščine v Bosni, jame govoriti delegat Pflügl, ter pravi, da ima solnčna stran, o kateri smo slišali v delegaciji o Bosni, tudi marsiktere senčne strani, posebno kar se tiče varstva katoliške vere in pripomoči, katero daje vlada katolikom v Bosni. Tako, pravi nadalje, je patrijarh pravoslavnih (razkolnih) grkov v Sarajevu izdal pastirski list. V taistem napada katoliško cerkev in jo dolži, da zapeljuje pravoslavne, v tem listu se nahajajo zanimive pomote, kar se tiče zgodovine in dogmatike. Katoliški nadškof je odgovoril na to še le čez dva meseca, morda je mislil, da vlada ne bode molčala na tako zaničevanje katolikov. — Poslednjič je vendar v zvezi s škofom iz Mostara izdal odprto pismo, v katerem stvarno zavrača napade na katoliško cerkev in pojasnjuje zgodovinske in dogmatične pomote. Bosniška vlada je poslala potem obema nadškofoma ukor, a ta bi se bil spodobil dva meseca poprej pravoslavnemu škofu; v ukoru do katoliškega nadškofa je baje

ukazano, naj v takih zadevah ničesa ne objavi brez vednosti in odobrenja vlade. To bi bil nekako „placetum regium“, in gospod minister menda kaj tacega proti nadškofu v Sarajevu ne misli vpeljati.

Drugi slučaj je ta-le: Nadškof v Sarajevu je prosil vlado, naj preskrbi katoliškim dijakom na tamošnji državni gimnaziji vmeščenje učitelja veronauka. Vlada je natečaj razpisala in škofu pismeno naznanila, kedar bode imenovan veroučitelj, bode se mu to naznanilo. To pa sega v nadškofovo področje, in nemogoče mu je, potem, ko je imenovan učitelj, zoper njega imeti kakih pomislekov. Poslednjič pravi govornik ministru, naj skrbi, da katoliki v Sarajevu, kjer je sedaj le mala katoliška kapela, dobodo kako večjo cerkev. Državni minister odgovarja predgovorniku je zatrjeval, da vlada proti raznim veroizpovedavanjem pozna le edino načelo in se tega drži, t. j. popolno enakopravnost. Kar se tiče prepira škofov v Sarajevu, ni vlada ne jednemu niti drugemu kaj omenila zastran verskega zadržaja pastirskih listov, pač pa je on ukazal — za kar je odgovoren — da naj vlada zaradi miru v verskih zadevah ne dovoli, da bi kako veroizpovedovanje drugo kritikovalo. Kar pa se tiče učitelja veronauka na gimnaziji v Sarajevu, pravi minister, da si je vlada, kedar ima podeliti kako službo, vselej držala pravo, da hoče poznati, kaka je bila preteklost prosilčeva, kar se tiče politike in npravnosti. Vendar mu ta poseben slučaj ni bolj natanko znan, in on hoče o njem potrebno pozvediti. Kar pa se tiče zidanja večje katoliške cerkve, je po vsem resnično, da imajo mahomedani mnogo molišč, ktera so postavili teh 500 let, ko so tukaj gospodarili. Cerkev pravoslavnih je postavljena z darili in je bila otvorenja l. 1882.

Pri ti priliki je bil on (minister) pričujoč, in povrnivši se v Avstrijo, je začel nabirati na Avstro-Ogerskem, da se postavi dostojna katoliška cerkev. Prišlo je nekaj tisočev, ti so sedaj naloženi, in zopet se je nekaj nabralo, in on je ukazal, da naj se nakupi primeren prostor za zidanje. Ako bo ostal v Bosni, bode ukazal cerkev tako zidati, da bode za 1000 katolikov, — ker 1000 katolikov je med 20.000 prebivalci, dovolj prostorna in lepša, kakor se morda misli. Zato je vže nekaj denarja, morda se ga bode še kaj dobilo, ako bode treba.

Tako je, kar se glavne stvari tiče, odgovoril minister pl. Kallay delegatu Pflüglu in levica je ta odgovor povsem odobrila. Sicer se ne dá tajiti, da ima vlada zastran verstev v Bosni kaj kočljivo stanje, veliko bolj, kakor po drugih deželah.

## Bolgarska.

Kdo je zakrivil homatije v Sofiji? Pisalo se je različno in skoraj vsak časnik imel je svoje nazore. Večina vjemala se jih je v misli, da je prevelika sebičnost ruskih generalov, ki so ondi ministerske posle opravljali, Rusom bodočnost v Bolgariji za vsako javno službo spodkopala. Sedaj, ko je diktatura prenehala in se je zopet prejšnja trnovska ustava z zlato prostostjo in svobodnim tiskom v deželo povrnila, oglašil se od vsih strank popolnoma neodvisen časnik „Bulgarie“ in strmečemu svetu skrivne niti razmotava, s katerimi je bila vsa Sofija preprežena in celó knezov prestol bil je z njimi omotan. Izvrstni prejec, ki je umel kolovrat tako tiho goniti, da ga ni nihče drdrati slišal, ni bil nikdo drugi nego ruski diplomatični agent, g. Jonin, ki je lansko leto

## Listek.

### Popotne črtice iz domačije.

(Dalje.)

Noč je že, ko z gospodom župnikom prideva domu. Postrve so pripravljene, tako lepo plave se ponujajo, da moraš seči po njih. In res, to je kaj, takih rib nima vsaka voda. Prišlo pa je na mizo potem še kaj družega in ob živahnem razgovorjanju pretekla nama je ali vsaj meni večer le prehitro. Župnija ali farovž je malo, pa prav zalo poslopje znotraj in zunaj, da je tako, gre hvala sedanjemu gospodu. Samota je pač tu, zato bi bil kraj ta posebno ugoden komu, ki bi se pečal s študijami ali pisanjem, ne motilo bi ga nič, vzlasti pozimi ne. Jaz bi se nekaj mesecev prav rad tu naselil, rajše ko na Žabjeku. Mi smete verjeti!

Prav kratek nama je bil toraj večer, in kako sem spal! V Ljubljani nimam velikrat

takega spanja. Drugi dan ogledal sem si tudi cerkev, ki se, kar se tiče notranje oprave, nima pred nobeno te vrste skrivati. Po skrbi gospoda župnika je prevstrojeno vse po boljšem okusu, da zlato in rudečina ne upije in ne bode oči tako, kakor v neki drugi cerkvi, katero sem videl in ki je prav po svatovsko „ozaljšana“. Gospod mi je pravil, da so ljudje pač revni, a dobri, nagajivih nima.

„Kjer ti je prijetno, pomudi se dalje“ — veli popotni red. Tudi jaz bi bil po preprijaznem vabilu gospoda župnika še ostal, ali vezala me je obljuba in tako sem vzel slovo — prav zares ves prevzet vsled ljubega sprejema in mile mi družbe. Kaj tacega okrepča popotnika na duhu in na telesu. Zato pozdrav presrečen v kokriško dolino!

Zamišljen in skoro tužen korakam po cesti nazaj. Srečujejo me ljudje, ki me vsi pozdravljajo, mladi in stari, ženske in moški. Lepa navada taka! Doide me pa možak, ki jo hitrih korakov seka navzdol. Pozdravi me in — spo-

zna! Ej, bes te plentej! Mož je doma Predvorom in čudim se, da tako gladko in čisto govori slovenski po književnem jeziku. Pove mi, da gre z Jezera na Koroškem, da bere slovenske knjige in časnike in da se je odvaldil tako tistega jezika, ki je ves zmešan in tako neokusen, kakor bi bil pečen ali ocvrt podplat. Pravo! To je lepo, res veselo, da čuti to kmetiški človek!

Blizo Preddvora gre moj spremljevalec na desno, jaz pa ostanem na levi in maham naprej. Kdor si sam, lahko si kaj misli, posebno kar ti je ostalo za prebavljanje. In to je! Gospod župnik mi je dal seboj dve lepi fotografiji, prva kaže s kokriškega mosta Grintovec in Kočno. Druga pa kokriško cerkev. Ti sliki si ogledujem in mislim nazaj na Kokro.

Pa to ni dolgo, komaj nekaj korakov. Pride mi namreč naprot ali sreča me človek z debelo palico, zanemarjeno brado in z nekakim „punkljem“ na rami ter me ogovori nemški:



tja doli prišel na mesto odpoklicanega Hitrova. Hitrov se je na svojem mestu kakor diplomatični agent pregrešil s tem proti svoji službi, da je na svojo roko politiko vganjal. Napravil je po deželi biro, da je oborožil 150 prostovoljcev, ktere je potem v Bosno in Hercegovino k ondašnjim ustašem poslal, ter ni pomislil, da bi bil slučaj, ako bi ga bila avstrijska vlada zvedela o pravem času, popolnoma sposoben, da vkreše med Avstrijo in Rusijo bojno iskro. Ko Rusiji postopanje njenega zastopnika v Sofiji do ušes pride, ga je nazaj poklicala ter ga z Joninom nadomestila; Bolgari pa so bili s tem iz dežja pod kap postavljeni. Hitrov se je kolikor toliko vendar še za Bolgare in njihovo reč zanimal, Jonin jih je jel od kneza do poslednjega pastirja popolnoma prezirati, ter se je obnašal, kakor da bi bil on gospodar v deželi, ne pa odvisen agent pokroviteljske velesile ruske, ki ima sicer do Bolgarije mnogo pravice, kajti odkupila jo je iz turške sužnosti z dragoceno slovansko krvjo, ki se pa vendar le ne mara v notranje njene zadeve toliko vtikati, da bi ona pisala jedilni listek za danes ali za jutri. Vse to je g. Jonin popolnoma preziral, ter ruske v bolgarski vojski službujoče častnike na svojo roko komandirati jel, kar je Bolgare, se vé da ogrelo, posebno pa kneza. On, Jonin, je bil tisti, ki je kneza z narodom razdvojiti skušal, kar se mu je tudi za trenutek posrečilo, vse le iz sebičnega namena, da bi se bil Aleksander za kneževski prestol lepo zahvalil in odšel, ter Joninu, Kaulbarsu in Sobolevu vladarstvo izročil, kar bi bilo prvo uro notranjemu, domačemu uporu povod dalo. Na veliko srečo bolgarskega naroda sta pa na eni strani ruska generala Kaulbars in Sobolev, ki sta bila ondi v ministerskih službah, še dosti v pravem času rokavice slekla in svoje umazane roke pokazala, ter srd in nevoljo ubozega, toda nad vse pridnega bolgarskega naroda obudila, na drugi strani je pa zopet agent Jonin nekoliko prepreširno svoje skrivne niti napel ter dva kneževih adjutantov, ki nista hotela po njegovi piščali plesati, temveč sta bila knezu Aleksandru iz srca udana, h krati in odmah odpoklicala, ter jima zaukazal, da morata v 48 urah Sofijo zapustiti in se na Rusko vrniti, drugače se bota za begunca proglasila. Odpoklic adjutantov zvršil se je tako po tihem in popolnoma brez kneževe vednosti, da se je moral knez Aleksander Batenberg vprašati: „kdo pa je tukaj gospodar, ali sem

jaz ali ruski diplomatični agent Jonin?“ ter je v svoji nevolji zaradi tolike brezobzirnosti od ruske strani tudi še vse druge Ruse iz svojega spremstva kar čez noč odpustil. Rusija v Petrogradu o vseh teh spletkah ni čisto nič vedela, kajti niti je Jonin iz lastnega prediva napredil in po Sofiji okoli kneževskega prestola napeljal. Da jih ni odobraval, si lahko mislimo, in da bo Jonin zaslužen plačilo po Hitrovem tudi prejel, se je nadjati.

Tudi o ruskem polkovniku Rödigerju, začasnem vodji bolgarskega vojnega ministerstva, se govori, da je po Joninovem ščuvanju knezu pokorščino odrekel, zaradi tega pa ob službo prišel. Da je Rusiji na lepem sporazumljeni z Bolgarijo ležeče, dokazuje nam odpošiljatev polkovnika Kaulbarsa iz Petrograda v Sofijo, ki se je mimogredé te dni na Dunaji mudil, da skaljeno in omajano stališče ostalih ruskih častnikov v bolgarski vojski utrdi.

## Politični pregled.

V Ljubljani, 14. novembra.

### Avstrijske dežele.

Druga seja *avstrijske delegacije*. (Konec.) Delegat dr. plem. Demel pravi: Situacija v Evropi je ta-le: Evropa se oborožuje za mir, Prusko je na čelu temu, a Avstrija je v zvezi z njim, in iz avstrijskega stališča je to najboljša osoda, kakor si jo misliti moremo. Da se pa mir ohrani, treba je, izogibati se vprašanjem, ki bi kalila mir na vnanjem, avstrijski rodoljub naj pripada ti ali uni stranki, ne bode drezal v zunanjih zadevah z vprašanji, ki bi sosedo vznemirjala, v notranjih zadevah je pa treba stalnosti in stanovitnosti, vsak zaveznik je le toliko čislán, kolikor je vreden, toliko se ceni, kolikor more plačati. Avstrija mora biti na znotraj vtrjena, potem je toliko čvrsta, da ni zavisna od drugih držav, od svojega zaveznika. Varovanec, koliko je vreden? Ako je govornik rekel, zaveza (politična) prihaja iz srca avstrijskih prebivalcev, misli on (govornik), da taka zaveza je utemeljena v državni ideji, v zgodovini. Da smo prišli do te poti, zahvaliti se imamo ministru zunanjih poslov, želim, da bi vsi skupaj složno delovali. Poročevalec grof Clam Martinic pozdravlja besede zadnjega govornika ter povdarja, da tukaj mora biti složnost, mora biti jedinstvo, kjer gre za obstoj države, za ohranjenje miru. Naj so vže misli sicer različne, kakor prinaša to politično življenje s sabo, a tukaj, ko gre za najviši blagor, mora prestatiti ta različnost. Zaradi tega pa obžaluje, da je govornikov nekdo pripovedoval o razliki med vnanjo in notranjo politiko, ktere po njihovih

nazorih ni. Ali je bilo to prav, da je napadal vlado, ktera tukaj ni zastopana, to pripuščam njegovi in vaši razsodbi. Zavezo z Nemčijo imamo tudi mi v prvi vrsti za potrebo pri vnanji politiki, a vprašam le, ali je treba tukaj iskati narodnega odobrenja, in odgovor pripuščam slavni delegaciji. Mislim, da smo v ti stvari vsi jednih misel, in da ravno v tem najde vlada moč in krepost za svoje namene, ker se mi porazumljemo pri važnih vprašanjih, v kterih gre za celostnost države, in da vsi želimo, da se mir ohrani in da zaupamo voditelju naše vnanje politike. — Potem se sprejme proračun skupnega ministerstva za vnanje poslove brez daljše debate. Delegat grof Coronini poroča o proračunu pomorstva in o naknadnem kreditu za taisto. Sprejmo se potem vsi nastavki brez daljše debate po nasvetih odseka. Seja se potem sklone.

*Delegaciji* obeh polovic države ste bili zbrani 13. t. m. Obravnave so stvarno končane, ostaja še, da se poravnajo razlike, ki so nastale med njima zaradi posameznih nastavkov pri skupnem proračunu, to se bode zgodilo, kakor običajno, pri menjavi naznanila (Nuntienwechsel). V ta namen izvoli vsaka delegacija odsek 7 udov, in ti se med sabo pobotajo zaradi različnih nastavkov, oziroma zaradi različnega mnenja, ktere in koliko nastavkov se ima črtati, t. j. ne dovoliti vladi.

Avstrijska delegacija ima danes 14. t. m. zopet (5.) sejo, na dnevnem redu je: 1. Sprejme se naznanilo ogerske delegacije, 2. tretje branje denarstvene postavbe.

V ogerski delegaciji je predložil predsednik naznanilo (nuntium) delegacije državnega zbora zaradi dovoljenja rednih in izrednih potreb pri proračunu skupnega vojnega ministra. Oddaje se odseku sedmorice, da se porazume s sedmorico delegacije državnega zbora zaradi različnih sprejem.

Odseka sedmorice obeh delegacij sta imela prvo sejo danes ob 11 v prostorih ogerske delegacije.

Preosnova *najvišjega računskega dvora* se namerava. Vpeljati mislijo „glavno knjigo za državne račune“, ki se bo pisala v posebnem odseku, za ktere ga bo treba jednega novega dvornega svetnika, jednega dvornega tajnika, dveh računskih svetnikov in dveh preglednikov. Knjiga bo imela namen, da se bo leto za letom lažje pregledalo, kje bi se lahko še kaj prihranilo dalo.

*O hrvaško-ogerskih zadevah* je najnovejše to-le: Ministerski predsednik Tisza je šel večeraj v Budapešto nazaj. Denarstveni minister Szapary ostane do sklepa delegacij na Dunaji. Minister grof Szecheny in baron Kemens sta šla 12. t. m. nazaj v Budapešto. Hrvaški ban še ni imenovan, to se bode zgodilo pozneje v Budapešti. „Fremdenblatt“ vé povedati, „da se baron Filipovič obotavlja banstvo prevzeti zaradi slabega zdravja“. Iz tega se vidi,

„No, ne zamerite, vi bote vendar znali nemški?“

„Zakaj?“ — prašam jaz.

„Zato, ker se tu ne dá shajati. Vso pot skoz in skoz ne zna nobeden nič in če jih ogovarjam, me debelo gledajo, kakor zijala. Kak ljud je to?“

„Ali niste bili po poti nič tepeni?“ — prašam jaz nekako razjarjen.

„Ne, samo zvedel pa tudi nisem nič, če sem kaj prašal.“

„Res je, da je to slabo. Pa ne bo dolgo, da bo povsod po Kranjskem ob cestah noč in dan nastavljenih ljudi, kakor so zdaj kamni kilometrični, ki bodo nalašč čakali na take popotnike, kteri ne znajo slovenski, da bodo govorili z njimi nemški. Nek vpokojeni svetovalec v Ljubljani je to misel že sprožil in če bote še kdaj tod hodili, bote gotovo videli take počestne postreške za tujce, ki ne znajo slovenski. Jaz vem, da je po Nemškem povsod vse polno ljudi ob cestah, ki znajo francoščino,

angleščino, laščino, ruščino itd. za tujce, da jim povsod vstrežajo.“

„To pa že ni res, jaz sem iz Nemčije domá, bom to bolj vedel.“

„A, tako! Toraj so pa mene nalagali. Jaz sem verjel, da vsak Nemec zna tisti jezik, ktere ga govori memo-gredoč popotnik. Če pa ni tako — no, bom pa odslej drugačne vere. — Sploh pa idite le po cesti naprej, voda, gore, skale, drevje in kar raste ob cesti, zna nemški, morda še živali, ktere bote videli ob potu. Z Bogom!“

Mož me nekako postrani pogleda pa mrmraje vdari s palico ob tla ter piha naprej. Ne vem, kako je to; ali Nemec, bodi si tudi kak težak ali rokodelce, misli, da mora ves svet biti nemški, in da, če ni, pa ni svet. Morajo že dobre šole imeti, da se jim utrjuje ta domovinska zavest. Da bi jih le tudi mi imeli!

Nekaj vtrujen, nekaj pa žejen sem, toraj vkrenem, prišedši do Tupalič, v gostilno, kjer je pošta. V nji sedi ob mizah več krepkih, či-

lih fantov, kakoršni se nahajajo žalibog le še po Gorenjskem. Sedé za mizo in pijó — vino, misliš? O, kaj še; pred sabo na mizah imajo rumenkasto brozgo — žganje! Bože mili! Ti preslepljeno, zapeljano ljudstvo piješ gnojnico, ko vendar tik tebe teče bistra Kokrica, voda, kakoršna bi bila v Ljubljani vredna veliko več, ko kakoršna koli druga pijača, če bi jo imeli. Krasno gorenjsko dekle, fant, korenjak, kakor hrast, kvari si želodec, mehčá kosti in možgane, razdeva čile kite, slabi si um, vničuje veselje do dela, kali si oči in to s pijačo, kakoršne bi ne pilo nobeno — — pr... é. Bog pomagaj! Angleži so v Ameriki Indijane pregnali najbolj s tem strupom, zdaj pa naš gorenjski rod gine ob njem!

Dá, pač res gine! Le poglej tistega tam v kotu. Star še ni, a kak je? Oči so mu kakor sovi, koža zatekla, vid brljav, jezik nevkreten, kite, kosti in meso vse leno. In k njemu pride otročič — da se ga Bog usmili! Kaj more revše za to! Ono ni pilo morda še



da izredni stan na Hrvaškem ne bo tako brzo pojenjal. Pravijo pa, da hočejo hrvaški poslanci zapustiti ogerski državni zbor, ako se ne povrnejo ustavne razmere do 20. t. m. To stvar so že enkrat pretresovali in povdarjali, da je hrvaški zbor razpuščen in ne more koga pošiljati v zbor. Hrvaški poslanci so vendar prišli v državni zbor v Budapešto, ko je bila zvršena hrvaška zadeva in vdeležili so se tudi debat v delegacijah. Stvar je tedaj zelo zamotana in se dan na dan bolj zamotava. A tudi Hrvatoma je stvar kočljiva, kaj hočejo doseči, ako zapusté ogerski državni zbor!

#### Vnanje države.

„Vaterland“ ima dopis iz *Berolina* od 11. novembra, v katerem se pripoveduje, da je bila Lutrova slavnost v Berlinu 10. t. m. sila skromna, pri navadnem pogrebu je videti več vencev, kakor jih je bilo tukaj videti. Prodajnice so bile le tri zaprte; borza je res praznovala, kljub temu, da je pri nji devet desetih judov. Po javnih poslopih so bile sicer zastave, v drugem komaj pri dvajsetih hišah, in vendar ima Berlin nad 1 milijon ljudi. Vse kaže, da je ljudstvo v verskih zadevah popolnoma mlačno.

Iz Friedrichsruhe se poroča, da je knez *Bismark* zopet dobil zlatenico, ki so jo poleti komaj odpravili. Ali bode dosti zdrav, da bode sprejel ruskega poslanca plem. Giersa?

Glasilo *srbske radikalne stranke* „Samoupravi“ je ondašnja vlada sapo zaprla, in je izhajati prenehala. Vse pobegle radikale iščejo po pismih in so jih obdolžili hudodelstva veleizdajskega podjetja.

Avstrijski minister-rezident v *Cetini*, podpolkovnik Milinković, poklonil se je v nedeljo dopoldne na običajno slovesen način knezu Nikoli. Milinković je povdarjal prijateljstvo in sočutje našega presvitlega vladarja do kneza in njegovega naroda, ter obljubil naše podpore pri podjetji napredka; knez se je za veliko zaupanje zahvalil in verno prijateljstvo tudi na dalje obljubil, in rekel, kako visoko da ceni našo prijaznost, ter si bo po moči prizadeval, da si jo ohrani.

*Bolgarski knez* je ukazal, da naj se vsem na bolgarsko zemljo pribeglim srbskim upornikom v sosednjih srbskih okrajih orožje pobere in naj se ostro na paz, da se ne bodo zbirali v zadrage; tisti pa, ki bi osnovo zadrug poskušali, naj se takoj zaprejo. Upornike vzkazal je knez postaviti pod policijsko nadzorništvo, miroljubnim begunom naj se pa varstvo in hrana na državne stroške daje.

*Ruski polkovnik Kaulbars*, ki je o zadevah ruskih v bolgarski vojski službujočih častnikov v Sofijo potoval, se je že o tej zadevi s knezom razgovarjal.

*Ruski minister pl. Giers* je prišel včeraj jutraj v Berlin in se je nastavljal pri ruskem poslanstvu.

žganja, pa ga ima že polno v muzgu, možganih! Zrastlo ne bo, če bo živelo, živelo bo drugim in sebi v nadlego.

S takimi stvarmi ginejo svetovi — če jih je več — in če je mesec, kakor pravijo, ohladel svet, so morali gotovo na njem bivati ljudje, ki so se vgonobili s „šnopsom“, da je tako zmrznilo vse življenje na njem. Vino je dal Bog rasti, pivo se kuha iz redilnih snovi; — a kje raste, iz česa delajo žganje, žganje, kakor ga delajo zdaj! In kdo ga pije! Vse: možki in ženske, starci, možaki, mladenči, otroci, — sploh vse, kar se človek imenuje od mladih do starih nog. Uj, to je soparica! Pretepeli bi ljudi, izgnali bi jih ven na planinski zrak, ktere ga jim je Bog dal, vrgel bi jih v srebrno-bistro vodo, naj si tam napojijo želo-dec, če zeva po pijači. Uj!

Menite li, da bode res visoki davek to pregrešno in škodljivo navado končal? Oj, nikar se ne slepite! Če z davkom vse krčme uničite, žganjepivec ne bo nič manj — delali in pili ga bodo doma.

*Francosko.* Poslaniška zbornica je sprejela s 365 glasovi zoper 101 nasvet, s katerim se odpravlja postava, ki dovoli katoliškim cerkvam in reformiranim konzistorijem izključljivo rabo pokopališč. (Pokopališča tedaj nehajo biti verska.)

*Francoskim* listom, izvzemši one „nespravljivec“ je popotovanje nemškega prestolonaslednika „deveta briga“. Iz Lyona je došla predsedniku Grevy-ju od ondašnjih trgovcev prošnja, naj se kupčijska pogodba z Avstrijo napravi. — Admiral Coubert prosi za novo pomoč proti Anamitom ter si ne upa poprej boja pričeti, dokler mu ne dojdejo iz Afrike vojaki na pomoč.

*Na Španjskem* izdal je mlad praporšček brošurico o poslednji vojaški zaroti, ki je po celem kraljestvu jako iznenadila. Mladeneč se zove Miha Perez in pripoveduje, da je mnogo časa popolno zaupanje Zorille vžival. Ruiz Zorilla nameraval je, ako bi se mu bila vstaja posrečila, generale Beranger, Agosta in Hidalgo vstreliti. Ravno tisto je namenil Moretu in Morelli. Vojnega ministra z mnogo drugimi poslali je mislil v prognanstvo. Pisatelj sam prišel pa je pozneje s Zorillo navskriž ter je zaupanje zlorabil, da se tako nad njim mašuje.

Iz *španjske dežele*, kjer so košati kostanji, dišeče pomaranče in bikovi boji, ktere nameravajo nemškemu princu na čast prirediti, dohajajo vesti o predstojeci novi revoluciji. Sevda so to odlično republikanski listi, ki v popotovanji nemškega cesarjeviča Bismarkov načrt vidijo, ki si prizadeva dobre razmere med sorodnimi sosedi Francozi in Španjoli razdreti in nezaupnost in sovraštvo med njimi zasejati. Nekako trinajst let bo tega, kar je Španjska dala povod krvavi vojski nemško-francoski leta 1870—71. Nemčija je tedaj enega „svojih“ na španjski izpraznjeni prestol ponujala, Napoleon se ji je pa zaradi tega po robu postavil, ter od nje zahteval, da naj se za „večne čase“ mislim o zasedanju španjskega prestola odpove. Diplomatična pisma prva in poslednja so se zmenjala in stotisoč ljudi prelivalo je svojo kri za — kaprice (trmo). Dandanes se tega ni bati; francoska republika ne pojde tako z glavo v steno, kakor svoje dni Napoleon, ki je Francozom neznano veliko mladih moči in pet milijard denarja zapravil. Svetovne vojske to popotovanje ne bo nikakor porodilo, pač pa zna po Španjskem nekoliko po grmovji zašumeti; pripravljajo vsaj se že davno na to!

## Izvirni dopisi.

Od Vojnika, 12. nov. (Iz narodne kronike.) O svojem času v „Slovencu“ priobčena dogodba s slovensko zastavo, ki so jo naši

Kakor mi je bila prej pot všeč, tako sem postal po tem, kar sem videl, čmeren; komaj, da sem izpil kozarec vina, pa sem šel čez most proti Preddvoru. Prižgal sem si tlinko, razpel ter raztegnil prsi, da bi se navlekel vonjavega pogorskega zraka in pogled v gore in v plan pregnal mi je tužne misli, ktere mi je bil prej vsilil razdelovalec gorenjskih kosti — „šnops“. Škoda za lepe pokrajine, če biva v njih rod, ki je zapadel žganju — poginu!

Pa — nikar obupati, saj je še božja previdnost in ta ne bo pozabila sicer poštenega naroda. Kteri imate oblast, ne obdajajte, ampak vničite žganje. Vem, da ga potrebujejo razni rokodelci; pa tudi strup se potrebuje in — prodaja. Kakor skrbno se pri strupu zloraba zavaruje, tako naj se pri žganju stori; kakor se kaznuje zloraba strupenih reči, tako naj se stori z zlorabo žganja. Res težko, pa — resna volja vse stori.

(Dalje prih.)

fantje ob priliki praznika sv. Jerneja kot farnega patrona privezali na vrh maja in ktero sta dva vojniška „Nemca“ dala pred sicer navadnim dnevom odpraviti, ta prigodba ima že celo vrsto neljubih nasledkov.

Trg se je razdelil na troje. Nekteri zagovarjajo ravnanje mladeničev, ker so s trobojnico zraven štajarske zastave pokazali se kot štajarski Slovenci. Drugi so na strani „Nemcev“; teh število je neznatno, ker se k tem razven ene ženske, ki se je prva spodtikala nad slovenskimi barvami ter šla k „Nemcem“ iskat potrebnega masla, prištevata samo dva „Nemca“, t. j. eden s poljsko-slovenskim imenom, eden pa je doma blizu Žavca in slovenskih starišev sin, — vseh vkup je toraj njih troje. Tretja stranka se za vse to ne zmeni. K večemu še lahko pristavimo, da se nek pravi pravecati Nemec svojima tovarišema, ki sta le po-sil-nemca, posmehuje.

Tudi do sodnijskih dvoran je prišla zgodovina slovenske zastave v Vojniku. Ena zadeva je že dognana, druga še ne. Ko sta se namreč omenjena „Nemca“ s fanti pulila, da bi jim iztrgala narodno trobojnico, je nek Slovenec enemu „Nemcu“ dal priimek „nemčur“, drugemu pa je rekel, da je največi „ščuvar“ v sicer mirnem trgu. Oba sta tožila, ker sta se čutila žaljena na časti.

Je li beseda „nemčur“ žaljiva? Dotični sodnik je dejal, da ne. S tem izrazom namreč Slovenec hoče imenovati človeka, kateri je korenine slovenske ter se vriva med Nemce, izdaja se kakor Nemec, kar pa v resnici ni. Za tako osebo ima slovenski jezik izraz „nemčur“. Ker je tožitelj rojen Slovenec, a sedaj se med Nemce štuli, je toraj — nemčur. Vsled tega ta beseda ne more biti žaljiva za-nj. Tako je tožitelj pravdo zgubil.

Kaj bo z besedo „ščuvar“? To so vtikali v razne paragrafe, vsled kterih bi izraz bil žaljiv in tudi ne. Naposled so se odločili za odstavek, kateri zatožencu podtika hudoben namen. Tako je tožitelj pravdo dobil. Obsojeni zatoženec se je pritožil zoper takšno razlaganje.

Izmed števila nerodnosti, ki so jih fantje po-sili-nemcem že storili, omenimo za danes še nekaj, česar dopisnik sicer ni videl in bi toraj ne mogel kot resnico podpisati, vendar ljudje znajo pripovedati, da so nagajivi fantje nekega dne z velikim vozom prišli po enega izmed treh „Nemcev“ ter ga namenili odpeljati „med Nemce“, a k sreči — niso ga našli doma.

## Domače novice.

(Deputacije) bodo poslala razna narodna društva ljubljanska v Prago k slovesnosti otvorjenja velikega „Narodnega gledališča“, ki bo v nedeljo 18. t. m. in naslednja dva dneva z raznimi slovesnostmi. Udje deputacij niso še popolnem določeni, odrinejo pa z Ljubljane v petek. „Sokol“ bo poslal tri, med temi bo tudi starosta gosp. Valentinčič. Lepa bo res ta slovesnost, zavidati se sme, kdor se je bo vdeležil.

(Poštnemu vlakcu) se je v ponedeljek primerila posebnost, da je voz prvega razreda skočil iz tira, ter dalje tekel z drugimi vozovi, seveda zraven tira, in sicer nekako četrtinko ure med postajo Laze in Zalogom blizu mosta, in vendar popotnikov ni druga nesreča zadela, kakor da so prestajali ves ta čas smrtni strah. Lahko — le mislimo si! Kričanje popotnikov je bilo veliko in vendar ga spredaj niso slišali.



— Ta primerljaj pač kaže, kako potrebna je naprava, katero imajo Amerikanci (kakor je bilo nedavno v nekem časniku brati), po kateri se zamore iz vsakega vagona vodji naznaniti, da nevarnost preti, da tedaj naj vlak vstavi. — Nesreče po železnicah so zdaj zelo pogoste in vprašanje je, če ni temu kriva kolikor toliko tudi neopravičena štedljivost železničnega vodstva.

(„Pnevmatični sistem“), to je iztrombanje straniščne robe in gnoja po posebnem stroji, se bo vpeljal po sklepu mestnega starešinstva v Ljubljani, pa za zdaj še samo po tistih hišah, katerih gospodarji se oglašijo za to. V Gorici je ta način izpraznovanja vpeljan že, gnoj se vozi na poseben kraj, tam razsmradi (desinficira) in potem kmetom prodaja. Se vé, da se bodo gnojne jame morale potem vse predelati, da ne bodo imele nikjer duška. — Stroj (mašino) za trombanje ali vlak — bodo zdaj brž naročili na Dunaji.

(V hudi zadregi) je zdaj vrtnar gospod Korzika, ki je „na Vrtačah“ ob tržaški cesti ravno zunaj mesta nakupil se in zidal ter napravil si kleti, akoravno so mu ljudje, ki poznajo ta močvirni, večidel nasuti svet, rekli, da tu naj ne koplje globoko. Zdaj mu je pridrla v kleti voda in silno opravila ima, da jo ven spravlja. Požarna straža mu je na pomoč s svojo parno brizgalnico in sesalnico ter mu že izvlekla vode iz podzemeljskih prostorov, pa to nič ne pomaga, ker voda zmiraj znovega priteka. Gospodarju se godi velika škoda, najbrže bo moral predručiti vse, kar je zidal in kopal. Svet je kupil od „stavbene družbe kranjske“.

(Prva obrtniška zadruga po novi postavi) vstanovila se je v Ljubljani preteklo nedeljo med kruhopeki. Mestni župan g. Grasselli pozdravlja navzoče ter pravi med drugim: Leta 1859 20. decembra se je v Avstriji proglasila obrtniška svoboda; tirjal jo je takrat ves svet. Ves svet je tudi mislil in govoril (pisarilo se je brez konca in kraja po časnikih) o blagoslovu, o sreči itd., ktera obrtniki doide po tej postavi. A žalibog, da se je s tem obrtniki izbilo „zlato dno“, kterege je od srednjega veka sem imela in si ga vedela ohraniti. V minulih 20 letih so se množile pritožbe prejšnjih društev in posameznih. Sedanja vlada je tedaj se posvetovala z državnim zborom in obrtniki samimi o predručeni obrtniških postav.

Po tej postavi ste tedaj Vi prvi poklicani vstanoviti zadrugo kruhopekov in tem podobnih obrtnikov. Priporočam Vam izvoliti med seboj odbor sedem udov, kateri naj pripravlja pravila, ki se bodo pozneje visoki vladi v potrjenje predložila. Vstanova zadruga je tedaj zdaj le začasna.

Ali naj bi k tej zadrugi pridružili se tudi drugi temu poslu podobni obrtniki, n. pr. sladničarji i. dr., so misli razne; jaz vam bi svetoval jih privzeti, ker društvo je potem močnejše, toraj tudi lažje svojo nalogo spolnuje. Končam s toplo željo, da bi se upi, kateri se gojijo v tej postavi, v polni meri spolnili ter bil blagoslov božji nad obrtništvom.

Potem je bil za predsednika izvoljen g. Alojzij Jenko; za podpredsednika g. Förderl; za odbornike pa so bili izvoljeni gg.: Janez Potočnik, Janez Žagar, Janez Pirnat, Jože Čad in Jože Bončar. Konečno so sklenili mestno uradništvo prositi, da opozoruje vse branjevee in druge, ki kruh pečejo, pravice za to pa nimajo, da delo zanaprej opustijo in če ne, da jih kaznuje, kakor postava velevala, s 5 do 200 gold. globe.

Mi k temu dostavljamo: Postava je dobra in za povzdigo obrtnišva potrebna, ker mnógo ljudi se je s tem pečalo, ki tega niso umeli ter pekli nezdrav, škodljiv kruh; a postava na papirji je mrtva, treba ji je duha, kateri jo bo še le oživiljal, in to je v vaših rokah. Tako nekako je rekel v svojem nagovoru tudi mestni župan g. Grasselli. Nič se ne pomišljujemo tega duha po pravem imenu tudi imenovati in to je oživljajoči duh krščanske pravice in krščanske ljubezni. Brez tega duha postane zadruga sebičnost, ker si je svesta svojega monopola (samoupravičenosti) in ljubi kruhek bi za revne še manjši postal, kakor je že. Le pogledjmo, kako je v srednjem veku in tudi pozneje ta oživljajoči duh krščanstva prešinjal vse zadruge, zato pa je bil tudi blagoslov božji nad njimi in obrtništvu je imelo zlata tla.

## Razne reči.

— Iz Stare Loke se nam sinoči poroča, da se je posula neka jama, kjer šoder za posipanje ceste kopljejo. Podsuta sta bila dva delavca. Enega so vsega krvavega in potolčenega izlekli, drugega pa le kake trikrat zdihovati slišali in potem je vtihnil za zmirom. Bil je oče 3 neodraslih otrok. Natančnejše prihodnjic.

— Predor na Arlu se bliža predretju. Le še 17 metrov zemlje in kamenja loči delavce od obeh strani vsaksebi. Ker je južno vreme, se je tudi na progi delo pričelo.

— Vsem tistim, ki surovosti samo pri Slovencih iščejo — za ogle dalo podajamo žalostno dogodbo, ki se je na Nemškem v Asbachu blizu mesta Gothe prigodila. Šestindvajsetletni mesar Alojzij Göppert imel je že dalj časa znanje s triindvajsetletno hčerjo bogatega Friderika Granla iz Friedrichroda. Starišem dekletovim ta zveza ni bila nič kaj povoljna in bi jo bili radi razdrli, kar je pa Göpperta nezmerno razkačilo. V nedeljo pride Göppert iz Gothe, kjer je delal v Friedrichrodu, ter se poda v Langenov hotel, kjer je bil ples in njegova zraven. Stariši so jo pregovorili, da se ni tako prijazno proti njemu obnašala, kakor sicer. Ob polnoči zvalil jo je na vrt za dvorano in je tikrat na njo strelil. Prva krogla prodrila ji je prsi, druga v roko, in tretja je ni zadela. Divjak je na to zbežal. Dekleta so prenesli domu, mesarja si pa nihče ni upal zasledovati, ker je bila pretemna noč. Čez dva dni dobili so ga pri nekem vodnjaku mrtvega s prestreljenimi prsi, kjer ste mu dve krogli tičali. Imel je pri sebi še šestkrat nabit revolver. Dekle bo tudi v kratkem umrlo, in tako ste zopet dve žrtvi pregrešnega ljubovanja, ktero se po vseh časopisih za kratkočasno zabavo preslavlja — žalibog da poslednja leta tudi v slovenskih. Rodi pa vedno tak zanikrni sad, le načini izida so razni. Res pošten in pameten človek si ne more želeti s takim pohujšljivim zasluženjem (!) na uni svet stopiti.

— Iz Grškega dohajajo nam natančnejša poročila o strahoviti povodnji, ki je tri dni pred vsemi Sveti mesto Larisso poplavlila. Gosta ploha, kakor o vesoljnem potopu vlila se je in celo dolino med Olimpom in Oso (dve gori v Tesaliji) v malih urah spremenila v silno morje. Tri dni je stala voda neprestano in od leta 1811 se ne spominja nikdo enake povodnji. 300 hiš se je v Larissi podrlo ter pokopalo v mrzlih valovih premoženje in bogastvo nesrečnih rodov. Tudi petero ljudi je vtonilo. Najlepši del mesta Larisse je razsut in voda je bila ondi tako narastla, da je v drugem nadstropji stala. Še huje se je pa godilo mestu Trikkalu. Tu je voda iz reke Seneris izstopila, ter vso zemljo pobrala in odnesla. Ceste je spodkopala, telegrafe podrila in potrgala ter tako javni promet popol-

noma uničila. Osem dni ni živ krst zvedel, ali je v Trikkali še kdo živ ostal ali ne in še danes se nič natančnega ne vé, kajti še vedno je vse pod vodo. (Dopis je 5. novembra podpisan.) Železnica Volo-Velestino-Larissa je popolnoma porušena, nasipi in bregovi njeni so zginili, da se ne pozná, kje so stali. Škoda je neznanska in potrebovalo se bo na milijone frankov, da se vse popravi. Po celi državi nabirajo se mili darovi za nesrečne ljudi. Bog se usmili ubogega človeštva; letos je res grozovito leto. Mar li to ni božji glas, da bi se svet obrnil od svojih potov na pravo pot?

## Telegrami „Slovenca“.

**Dunaj, 13. nov.** Ogerska delegacija pritrdila je po sedmoričnih odsekih obeh delegacij dogovorjeni poravnavi vseh diferenc. Jutri ste zadnji seji.

**Dunaj, 14. nov.** Kakor poroča „Polit. Corresp.“, polastili so se srbski uporniki mesta Knjaževca in razglasili začasno vlado. Po dve uri trajajočem boji pa da so bili uporniki potolčeni. Mesto Knjaževac se je podalo. Tudi v mestu Aleksincu polastili so se uporniki oblasti in odšel je tje kraljevih vojakov oddelek.

**Berolin, 13. nov.** Ruski minister Giers je bil sprejet pri stolonasledniku, je imel dopoldne daljši razgovor z grofom Hatzfeldom in bil potem pri cesarji na obedu. S Friedrichsrud-a podal se je Giers naravnost v Montreux, ne vrnivši se prej v Berolin.

## Tuji.

12. novembra.

Pri **Matiči**: Herzog, kupec, z Dunaja.

Pri **Stonu**: Jul. vitez Roszkowski, e. kr. ženijski polkovnik, iz Gradea. — Morie Francesekini, kup. potovalec, iz Florencia.

## Dunajska borza.

13. novembra.

|                                          |              |     |
|------------------------------------------|--------------|-----|
| Papirna renta po 100 gld.                | 78 gl. 70    | kr. |
| Sreberna                                 | 79           | 45  |
| 4% avstr. zlata renta, davka prosta      | 98           | 60  |
| Papirna renta, davka prosta              | 93           | 20  |
| Ogerska zlata renta 6%                   | 120          | 20  |
| „ „ 4%                                   | 86           | 20  |
| „ papirna renta 5%                       | 85           | 05  |
| Kreditne akeije                          | 160 gld. 272 | 20  |
| Akeije anglo-avstr. banke                | 120 gld. 104 | 25  |
| „ avstr.-ogerske banke                   | 839          | —   |
| „ Ländlerbanke                           | 105          | 40  |
| „ avst.-oger. Lloyd v Trstu              | 628          | —   |
| „ državne železnice                      | 306          | 50  |
| „ Tramway-društva velj. 170 gl.          | 216          | 70  |
| 4% državne srečke iz l. 1854             | 250 gl. 119  | 50  |
| 4% „ „ 1860                              | 500 „ 131    | 80  |
| Državne srečke iz l. 1864                | 100 „ 171    | —   |
| „ „ 1864                                 | 50 „ 170     | —   |
| Kreditne srečke                          | 100 „ 172    | —   |
| Ljubljanske srečke                       | 20 „ 23      | —   |
| Rudolfove srečke                         | 10 „ 19      | 25  |
| Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice | 102 „ 80     | —   |
| „ Ferdinandove sev.                      | 104 „ 75     | —   |
| 5% štajerske zemljišče. odvez. obligae.  | 104 „ —      | —   |
| London                                   | 121          | 05  |
| Srebro                                   | —            | —   |
| Ces. cekini                              | 5            | 73  |
| Francoski napoleond.                     | 9            | 62  |
| Nemške marke                             | 59           | 40  |

## Na prodaj je

na Gorenjskem v cerkljanski župniji pet oralov zemlje obsegajoče posestvo s trdozidanim gospodarskim poslopjem. Zemljišče obstoji iz lepega in velikega sadnega vrta, treh zaraščenih gozdov, nekaj polja, travnika in pašnika. Ker je v vasi tudi cerkev, bilo bi posestvo posebno za kakega vpokojenega duhovnika pripravno.

Natančnejše se poizve pri vredništvu „Slovenca“.

(2)